Projekt

UCHWAŁA NR …../……/2024

RADY POWIATU SOKOŁOWSKIEGO

z dnia …. marca 2024r.

w sprawie przyjęcia Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 - 2026

Na podstawie art. 12 pkt. 4 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (t.j. Dz. U. z 2024 poz. 107) oraz art. 180 pkt. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 177) Rada Powiatu Sokołowskiego uchwala, co następuje:

§ 1

Przyjmuje się Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 - 2026 w brzmieniu stanowiącym załącznik do uchwały.

§ 2

Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu Sokołowskiego oraz Dyrektorowi Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim.

§ 3

Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

UZASADNIENIE

Zgodnie z art. 180 pkt 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 177) do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

„Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026" powstał w oparciu o diagnozę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie Powiatu Sokołowskiego w latach 2012-2023 oraz analizę potrzeb w zakresie umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną. Ponadto Program jest kontynuacją działań realizowanych w ramach „Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023".

Program rozwoju pieczy zastępczej ma na celu ukierunkowanie i ustalenie priorytetów oraz zakresu podejmowanych działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Sokołowskim. Niezbędne jest opracowanie celów i zaplanowanie takich działań, które zapewnią potrzebującym dzieciom odpowiednią liczbę miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej oraz właściwe standardy świadczonej pomocy, pozwalające na przywrócenie dziecka jego rodzinie lub umożliwiające mu prawidłowe funkcjonowanie w ramach rodzinnych lub instytucjonalnych form pieczy zastępczej.

STAROSTA SOKOŁOWSKI

/-/ ELŻBIETA SADOWSKA

Załącznik
do Uchwały nr …../...../2024.
Rady Powiatu Sokołowskiego
z dnia … marca 2024r.

POWIATOWY PROGRAM ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2024-2026

Sokołów Podlaski 2024 rok

Spis treści

I. WSTĘP ... 3

II. PODSTAWY PRAWNE ... 4

III. CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE ... 5

3.1. Rodzinne formy pieczy zastępczej. ... 5

3.2. Rodzinne formy pieczy zastępczej w powiecie sokołowskim w latach 2012 – 2023. ... 6

3.3. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w powiecie sokołowskim w latach 2012 – 2023. ... 6

3.4. Liczba dzieci z terenu powiatu sokołowskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych w innych powiatach w latach 2012 – 2023. ... 7

IV. CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ ... 9

4.1. Placówki opiekuńczo – wychowawcze w powiecie sokołowskim. ... 9

4.2. Placówki opiekuńczo – wychowawcze całodobowe poza powiatem sokołowskim ... 11

V. OSOBY USAMODZIELNIANE ... 12

5.1. Formy pomocy dla osób usamodzielnianych. ... 12

VI. ANALIZA SWOT ... 14

VII. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2024 – 2026 ... 16

VIII. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH NA LATA 2024 – 2026 ... 19

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU ... 19

X. BENEFICJENCI PROGRAMU ... 19

XI. REALIZATORZY PRGRAMU ... 20

XII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU ... 20

XIII. PODSUMOWANIE ... 21

I. WSTĘP

System pieczy zastępczej to zespół osób, instytucji i działań mających na celu zapewnienie czasowej opieki i wychowania dzieciom w przypadku niemożności sprawowania opieki i wychowania przez rodziców. Rolą systemu pieczy zastępczej jest zapewnienie dziecku bezpiecznego środowiska wychowawczego respektującego jego prawa, m. in. prawo powrotu do rodziny, utrzymywania osobistych kontaktów z rodzicami, stabilnego środowiska wychowawczego, kształcenia, rozwoju uzdolnień, a także pomocy w przygotowaniu do samodzielnego życia.

Program rozwoju pieczy zastępczej ma na celu ukierunkowanie i ustalenie priorytetów oraz zakresu podejmowanych działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Sokołowskim. Niezbędne jest opracowanie celów i zaplanowanie takich działań, które zapewnią potrzebującym dzieciom odpowiednią liczbę miejsc w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej oraz właściwe standardy świadczonej pomocy, pozwalające na przywrócenie dziecka jego rodzinie lub umożliwiające mu prawidłowe funkcjonowanie w ramach rodzinnych lub instytucjonalnych form pieczy zastępczej.

„Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026" powstał w oparciu o diagnozę rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej funkcjonującej na terenie Powiatu Sokołowskiego w latach 2012-2023 oraz analizę potrzeb w zakresie umieszczania dzieci poza rodziną biologiczną. Ponadto Program jest kontynuacją działań realizowanych w ramach „Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2021 – 2023".

Program zawiera w sobie cele i kierunki działań w perspektywie trzyletniej, które będą podejmowane przez Organizatora pieczy zastępczej, z uwzględnieniem potrzeb rodzin zastępczych i ich podopiecznych. Ponadto wskazuje na konieczność tworzenia nowych rodzin zastępczych zawodowych, prowadzenia szkoleń dla wszystkich rodzin zastępczych, promocję rodzicielstwa zastępczego na terenie Powiatu oraz kontynuację zapewniania specjalistycznego wsparcia dla rodzin zastępczych, ich podopiecznych oraz rodzin biologicznych przeżywających trudności.

Program wskazuje także konieczność podnoszenia kompetencji pracowników Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie, celem aktualizacji i poszerzania wiedzy oraz umiejętności niezbędnych do efektywnej pracy z rodziną.

II. PODSTAWY PRAWNE

Regulacje prawne w kwestiach dotyczących wspierania rodziny oraz organizacji systemu pieczy zastępczej zawiera ustawa z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 177). Ustawa weszła w życie 1 stycznia 2012 roku i wprowadziła znaczące zmiany w systemie opieki nad dzieckiem i rodziną, w tym wyraźnie podzieliła kompetencje między samorząd gminny i powiatowy. Praca z rodziną należy do zadań własnych gmin, natomiast organizacja pieczy zastępczej należy do zadań własnych powiatu.

Zgodnie z Zarządzeniem Nr 33/2011 Starosty Sokołowskiego z dnia 25.10.2011r. zadania powiatu w zakresie pieczy zastępczej starosta wykonuje za pośrednictwem Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim, które zostało wyznaczone na Organizatora Rodzinnej Pieczy Zastępczej.

Zgodnie z art. 180 pkt 1 wymienionej wyżej ustawy, do zadań własnych powiatu należy opracowanie i realizacja 3 – letnich powiatowych programów dotyczących rozwoju pieczy zastępczej, zawierających między innymi coroczny limit rodzin zastępczych zawodowych.

Akty prawne, w oparciu o które są podejmowane i realizowane działania w zakresie Programu:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej,
- Konwencja Praw Dziecka,
- ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023 r., poz. 901 z późn. zm),
- ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. Kodeks rodzinny i opiekuńczy (Dz. U. z 2023 r. poz. 2809 z późn. zm.),
- ustawa z dnia 12 marca 2022r. o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa (Dz. U. z 2024r. poz. 167),
- ustawa z dnia 4 listopada 2016r. o wsparciu kobiet w ciąży i rodzin „Za Życiem" (Dz.U. z 2023r. poz. 1923),
- ustawa z dnia 9 czerwca 2022r. o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich (Dz.U. z 2022r. poz. 1700 z późn. zm),
- ustawa z dnia 11 lutego 2016 r. o pomocy państwa w wychowaniu dzieci (Dz.U. z 2023r. poz. 810 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 22 grudnia 2011 r. w sprawie instytucjonalnej pieczy zastępczej (Dz. U. z 2011 r. Nr 292, poz.1720 z późn. zm.),
- Rozporządzenie Ministra Rodziny i Polityki Społecznej z dnia 6 listopada 2023 r. w sprawie szkoleń dla kandydatów do sprawowania pieczy zastępczej (Dz. U. z 2023r. poz. 2452).

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 wpisuje się w założenia Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Sokołowskim oraz Strategii Rozwoju Powiatu Sokołowskiego.

III. CHARAKTERYSTYKA I ANALIZA RODZINNYCH FORM PIECZY ZASTĘPCZEJ W POWIECIE

3.1. Rodzinne formy pieczy zastępczej.

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadziła nowe nazewnictwo i podział rodzin zastępczych. Zgodnie z Ustawą rodzinną pieczę zastępczą dzielimy na:

1) rodziny spokrewnione (rodzinę tworzą dziadkowie i rodzeństwo dziecka),

2) rodziny niezawodowe (dalsza rodzina i osoby obce)

3) rodziny zawodowe (dalsza rodzina i osoby obce)**, w tym zawodowa specjalistyczna oraz zawodowa pełniąca funkcję pogotowia rodzinnego.** W rodzinach zawodowych umieszcza się nie więcej niż 3 dzieci, w szczególnie uzasadnionych przypadkach oraz po uzyskaniu zgody rodziców zastępczych dopuszczalna jest większa liczba dzieci. W rodzinie zastępczej zawodowej specjalistycznej umieszcza się w szczególności dzieci legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, dzieci skierowane do pieczy na podstawie ustawy z dnia 26.10.1982 roku o wspieraniu i resocjalizacji nieletnich oraz małoletnie matki z dziećmi. W rodzinie zastępczej zawodowej pełniącej funkcję pogotowia rodzinnego umieszcza się dziecko do czasu unormowania jego sytuacji, nie dłużej jednak niż na okres 4 miesięcy. W szczególnie uzasadnionych przypadkach okres ten może być przedłużony do 8 miesięcy lub do zakończenia postępowania sądowego o powrót dziecka do rodziny naturalnej, jego przysposobienia lub umieszczenia w rodzinnej pieczy zastępczej. Rodziny zawodowe otrzymują za pełnioną funkcję comiesięczne wynagrodzenie. Wysokość wynagrodzenia dla rodziny zastępczej zawodowej jest określana w drodze uchwały rady powiatu.

4) rodzinny dom dziecka – rodzina, w której umieszcza się w tym samym czasie nie więcej niż 8 dzieci. Prowadzący rodzinny dom dziecka otrzymuje za pełnioną funkcję comiesięczne wynagrodzenie. Wysokość wynagrodzenia dla prowadzących rodzinny dom dziecka jest określana w drodze uchwały rady powiatu. Ponadto, powiat pokrywa koszty związane z utrzymaniem domu.

5) rodziny pomocowe (sprawują opiekę nad dzieckiem w przypadku czasowego niesprawowania opieki nad dzieckiem przez rodzinę zastępczą).

3.2. Rodzinne formy pieczy zastępczej w powiecie sokołowskim w latach 2012 – 2023.

Tabela 1. Rodzinne formy pieczy zastępczej (stan na dzień 31 grudnia danego roku).

Formy rodzinnej pieczy zastępczej:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rodziny zastępcze spokrewnione	16	17	18	18	20	20	20	23	27	23	23	23
Rodziny zastępcze niezawodowe	13	12	14	16	16	18	18	16	17	14	14	14
Rodziny zastępcze zawodowe	0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	1	1
Rodzinne domy dziecka	0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1
Razem	**29**	**29**	**32**	**34**	**36**	**38**	**39**	**40**	**46**	**39**	**39**	**39**

Wykres 1. Formy rodzinnej pieczy zastępczej w powiecie sokołowskim.

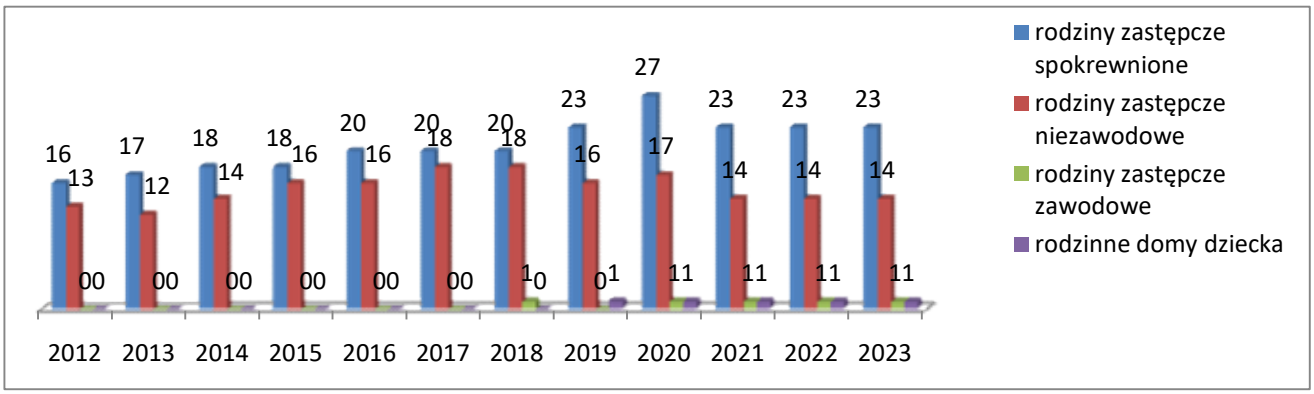

3.3. Liczba dzieci w rodzinach zastępczych w powiecie sokołowskim w latach 2012 – 2023.

Tabela 2. Liczba dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej w powiecie sokołowskim (stan na dzień 31 grudnia danego roku).

Formy rodzinnej pieczy zastępczej:	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Rodziny zastępcze spokrewnione	23	26	27	27	28	28	27	30	34	30	28	27
Rodziny zastępcze niezawodowe	20	17	19	22	22	25	21	18	17	14	15	14

Rodziny zastępcze zawodowe	0	0	0	0	0	0	3	0	3	3	4	4
Rodzinne domy dziecka	0	0	0	0	0	0	0	6	7	9	7	5
Razem	**43**	**43**	**46**	**49**	**50**	**53**	**51**	**54**	**61**	**56**	**54**	**50**

Wykres 2. Liczba dzieci w rodzinnych formach pieczy zastępczej w powiecie sokołowskim.

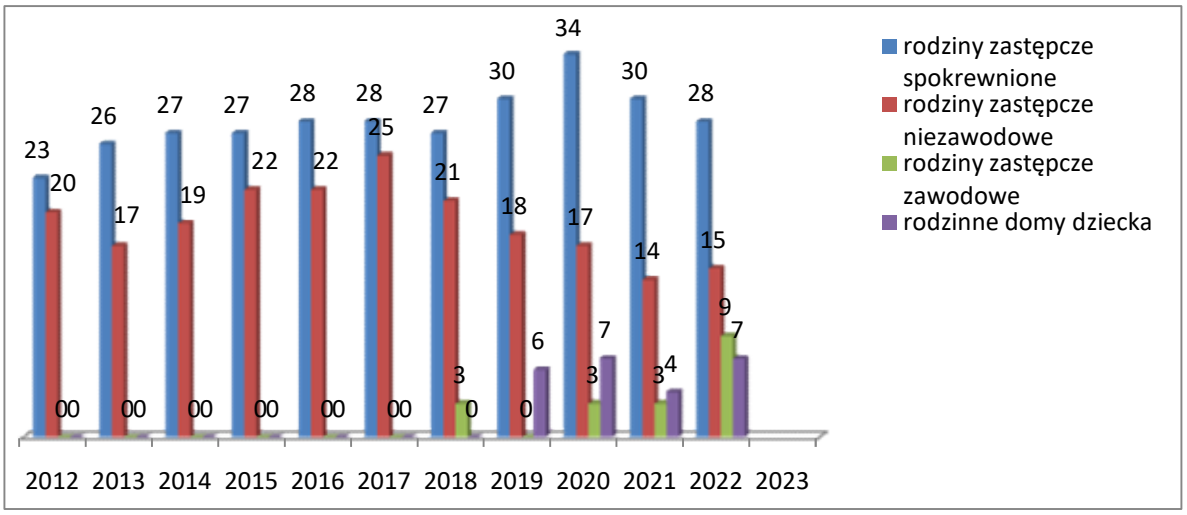

3.4. Liczba dzieci z terenu powiatu sokołowskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych w innych powiatach w latach 2012 – 2023.

Tabela 3. Liczba dzieci z terenu powiatu sokołowskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych w innych powiatach (stan na dzień 31 grudnia danego roku).

Dzieci w rodzinach zastępczych:	**2012**	**2013**	**2014**	**2015**	**2016**	**2017**	**2018**	**2019**	**2020**	**2021**	**2022**	**2023**
spokrewnionych	1	1	1	1	2	2	2	1	3	1	0	0
niezawodowych	7	7	7	7	6	4	3	2	2	2	2	3
zawodowych	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1
Razem	**8**	**8**	**8**	**8**	**8**	**6**	**6**	**4**	**6**	**4**	**3**	**4**

Wykres 3. Liczba dzieci z terenu powiatu sokołowskiego umieszczonych w rodzinach zastępczych w innych powiatach.

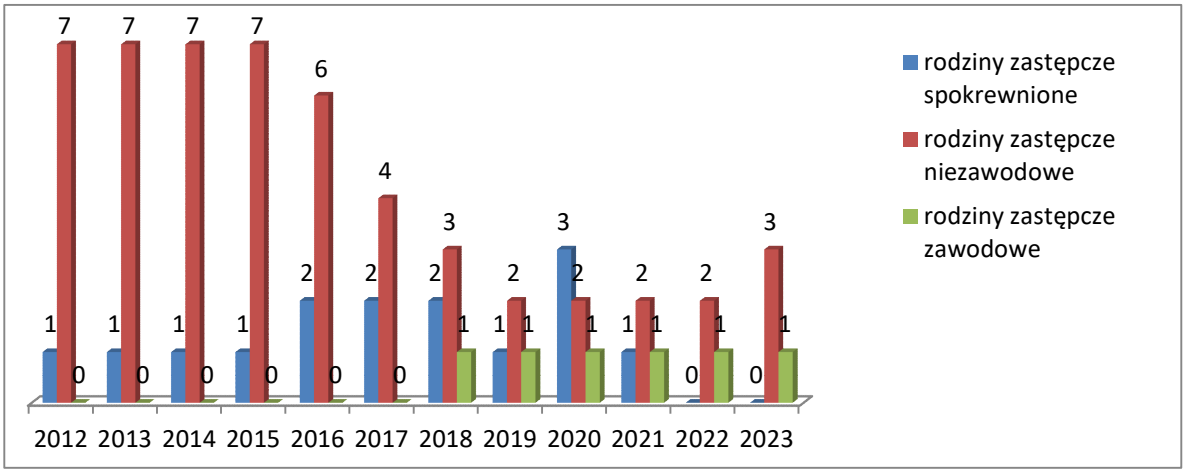

Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie sprawując nadzór nad prawidłowym procesem wychowawczym dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych i rodzinnych domach dziecka, współpracuje z innymi jednostkami pomocy społecznej, sądami, placówkami oświatowymi i ośrodkiem adopcyjnym.

Ważnym elementem działania na rzecz pomocy dziecku i rodzinie jest współpraca między gminą a powiatem w celu wsparcia rodziców biologicznych, rodzin zastępczych i dzieci umieszczonych w tych rodzinach. W gminie osobą wspierającą rodziny jest asystent rodziny. Jego głównym zadaniem jest wspieranie rodzin, które z różnych powodów nie są w stanie samodzielnie pełnić prawidłowo funkcji opiekuńczo – wychowawczych wobec własnych dzieci. Natomiast na poziomie powiatu rodziny zastępcze objęte są wsparciem koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej, który udziela pomocy i wsparcia rodzinom zastępczym i dzieciom znajdującym się w tych rodzinach. Udzielana pomoc uzależniona jest od potrzeb konkretnej rodziny zastępczej oraz ustalana w porozumieniu i we współpracy z rodziną. Zgodnie z ustawą koordynator rodzinnej pieczy zastępczej powinien mieć pod swoją opieką nie więcej niż 15 rodzin zastępczych.

Do zadań koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej należy w szczególności:

- udzielanie pomocy rodzinom zastępczym i prowadzącym rodzinne domy dziecka w realizacji zadań wynikających z pieczy zastępczej;
- przygotowanie, we współpracy z odpowiednio rodziną zastępczą lub prowadzącym rodzinny dom dziecka oraz asystentem rodziny, a w przypadku, gdy rodzinie nie został przydzielony asystent rodziny – we współpracy z podmiotem organizującym pracę z rodziną, planu pomocy dziecku,

- pomoc rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka w nawiązaniu wzajemnego kontaktu,
- zapewnianie rodzinom zastępczym oraz prowadzącym rodzinne domy dziecka dostępu do specjalistycznej pomocy dla dzieci, w tym psychologicznej, reedukacyjnej i rehabilitacyjnej,
- zgłaszanie do ośrodków adopcyjnych informacji o dzieciach z uregulowaną sytuacją prawną, w celu poszukiwania dla nich rodzin przysposabiających,
- udzielanie wsparcia pełnoletnim wychowankom rodzinnych form pieczy zastępczej,
- przedstawianie corocznego sprawozdania z efektów pracy organizatorowi rodzinnej pieczy zastępczej.

Oprócz zapewnienia wsparcia merytorycznego dla osób sprawujących funkcję rodziny zastępczej, Powiat zobowiązany jest do ponoszenia wydatków na pokrycie kosztów pobytu dziecka w rodzinie zastępczej. Powiat sprawuje w systemie opieki zastępczej funkcję organizacyjną, wspierającą, administracyjną oraz kontrolną.

IV. CHARAKTERYSTYKA INSTYTUCJONALNEJ PIECZY ZASTĘPCZEJ

4.1. Placówki opiekuńczo – wychowawcze w powiecie sokołowskim.

W przypadku wyczerpania możliwości udzielenia pomocy rodzinie biologicznej lub braku możliwości umieszczenia dziecka w rodzinie zastępczej, dziecko pozbawione częściowo lub całkowicie opieki rodzicielskiej jest kierowane do instytucjonalnej pieczy zastępczej. Zgodnie z art. 93 ust. 1 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej instytucjonalna piecza zastępcza jest sprawowana w formie:

- placówki opiekuńczo - wychowawczej,
- regionalnej placówki opiekuńczo – terapeutycznej,
- interwencyjnego ośrodka preadopcyjnego.

Placówkę opiekuńczo - wychowawczą prowadzi powiat lub podmiot, któremu powiat zlecił realizację tego działania. Nadzór nad działalnością placówek opiekuńczo – wychowawczych sprawuje wojewoda. Placówka opiekuńczo – wychowawcza, zgodnie z art. 101 ust. 1 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej, prowadzona jest jako placówka typu:

1) socjalizacyjnego,

2) interwencyjnego,

3) specjalistyczno – terapeutycznego,
4) rodzinnego.

Do końca 2020 roku na terenie powiatu sokołowskiego nie funkcjonowała żadna placówka opiekuńczo – wychowawcza. W dniu 12 marca 2021 r. w Sokołowie Podlaskim pomiędzy Powiatem Sokołowskim a Caritas Diecezji Drohiczyńskiej została podpisana Umowa o powierzenie realizacji zadania publicznego pod nazwą ”Prowadzenie na terenie Powiatu Sokołowskiego całodobowej placówki opiekuńczo - wychowawczej typu socjalizacyjnego dla 14 wychowanków” - Dom Dziecka „Rafael” w Wyrozębach Podawcach nr 23, 08-307 Repki. Placówka rozpoczęła działalność dnia 15 marca 2021 roku. Miesięczny koszt utrzymania dziecka w Domu Dziecka Rafael w roku 2023 wynosił 7.564,00 zł a w roku 2024 wynosi 7.955,00 zł. Zgodnie z obowiązującymi przepisami koszty pobytu dziecka w placówce opiekuńczo – wychowawczej ponosi powiat właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dziecka przed umieszczeniem go w placówce.

W roku 2023 w Domu Dziecka Rafael w Wyrozębach-Podawcach przebywało łącznie 16 dzieci z 8 powiatów: Miasto na prawach powiatu Biała Podlaska, Powiat Tczewski, Miasto Piotrków Trybunalski, Powiat Legionowski, Powiat Grodziski, Powiat Miński, Powiat Augustowski oraz Powiat Sokołowski.

Tabela. 4 Liczba dzieci w placówce opiekuńczo – wychowawczej na terenie powiatu sokołowskiego w latach 2021 – 2023 (stan na dzień 31 grudnia danego roku).

	LICZBA DZIECI W PLACÓWCE OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZEJ NA TERENIE POWIATU SOKOŁOWSKIEGO
2021	14
2022	14
2023	15*

*Od dnia 15 maja 2023r. w Domu Dziecka Rafael został umieszczony małoletni obywatel Ukrainy (poza limitem miejsc statutowych) na mocy ustawy o pomocy obywatelom Ukrainy w związku z konfliktem zbrojnym na terytorium tego państwa. Pobyt małoletniego w Placówce w 2023r. był finansowany z budżetu Wojewody Mazowieckiego.

4.2. Placówki opiekuńczo – wychowawcze całodobowe poza powiatem sokołowskim.

W latach 2012-2023 dzieci z terenu powiatu sokołowskiego przebywały w następujących placówkach: Dom Dziecka w Kisielanach, „Dom pod Kasztanami'' Dom Dziecka w Siedlcach, Dom Dziecka Julin w Kaliskach, który od 2018 roku został przekształcony w: Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą „Helenka" w Kaliskach i Placówkę Opiekuńczo – Wychowawczą „Ignaś" w Kaliskach, Ośrodku Pomocy Dziecku Zielone Izdebno, Katolickiej Placówce Wychowawczej „Nasz Dom" w Warszawie, Placówce „Przystań Szczęśliwe Jutro" we Wróblówce oraz Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej „Różany Zakątek" w Kutnie.

Poniżej przedstawiono liczbę dzieci umieszczonych w placówkach opiekuńczo – wychowawczych na terenie innych powiatów w latach 2012-2023.

Tabela 5. Liczba dzieci w placówkach opiekuńczo – wychowawczych poza powiatem sokołowskim w latach 2012 – 2023 (stan na dzień 31 grudnia danego roku).

LICZBA DZIECI W PLACÓWKACH OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZYCH	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Dom Dziecka w Kisielanach	4	3	3	5	5	4	4	4	4	4	3	2
„Dom pod Kasztanami'' Dom Dziecka w Siedlcach	1	4	4	2	2	2	2	2	1	-	-	-
Dom Dziecka Julin w Kaliskach	4	4	4	3	1	1	-	-	-	-	-	-
Ośrodek Pomocy Dziecku Zielone Izdebno	-	-	-	1	-	-	-	-	1	-	-	-
Katolicka Placówka Wychowawcza „Nasz Dom" w Warszawie	-	-	-	-	-	1	1	1	1	1	1	-
POW „Przystań Szczęśliwe Jutro" we Wróblówce	-	-	-	-	-	-	-	1	1	-	-	-
POW „Helenka" w Kaliskach	-	-	-	-	-	-	-	-	3	3	3	1
POW „Ignaś" w Kaliskach	-	-	-	-	-	-	1	-	-	-	-	-
POW „Różany Zakątek" w Kutnie	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	1	1
Razem	9	11	11	11	8	8	8	8	11	8	8	4

Dzieci umieszczone w placówkach opiekuńczo –wychowawczych mają umożliwiony bezpośredni kontakt z rodzicami biologicznym na terenie placówki oraz kontakt telefoniczny. Rodziny biologiczne są włączane do działań mających na celu powrót dziecka do rodziny, udzielana jest im pomoc ze strony specjalistów pracujących w placówkach, jak też i innych instytucji wspierających dziecko i rodzinę, zgodnie z Indywidualnym Planem Pomocy Dziecku, opracowywanym po przyjęciu każdego dziecka do placówki. Plan ten wytycza cele i zadania do pracy z dzieckiem i rodziną, ustala kierunki tej pracy oraz zamierzone efekty (powrót dziecka do rodziny biologicznej, umieszczenie w rodzinie adopcyjnej lub zastępczej oraz przygotowywanie do usamodzielnienia).

V. OSOBY USAMODZIELNIANE

Osoba, która osiągnęła pełnoletniość w rodzinie zastępczej oraz osoba pełnoletnia opuszczająca rodzinny dom dziecka, placówkę opiekuńczo-wychowawczą lub regionalną placówkę opiekuńczo-terapeutyczną zostaje objęta pomocą mającą na celu jej życiowe usamodzielnienie i integrację ze środowiskiem. Warunkiem do uzyskania pomocy jest zobowiązanie się osoby usamodzielnianej do realizacji opracowanego wspólnie z opiekunem indywidualnego planu usamodzielnienia.

5.1. Formy pomocy dla osób usamodzielnianych.

Osoba usamodzielniana może uzyskać pomoc:
1) pieniężną na usamodzielnienie,
2) pieniężną na kontynuowanie nauki,
3) rzeczową na zagospodarowanie,
4) w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych oraz w uzyskaniu zatrudnienia.

Jednym z największych problemów osób usamodzielnianych, opuszczających pieczę zastępczą, jest trudność w pozyskaniu mieszkania i tym samym stworzenia sobie odpowiednich warunków mieszkaniowych. Usamodzielniający się wychowankowie, którzy rozpoczęli proces usamodzielnienia przed wejściem w życie ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej otrzymywali pomoc finansową na uzyskanie odpowiednich warunków mieszkaniowych poprzez pokrycie kosztów wynajmu pokoju, na czas kontynuowania nauki. Obecnie taka forma pomocy nie przysługuje. Wychowankowie nie są w stanie samodzielnie utrzymać wynajmowanego mieszkania. Dlatego olbrzymim wsparciem byłoby umożliwienie im

pobytu w mieszkaniu chronionym, przynajmniej na czas nauki i uzyskania kwalifikacji zawodowych pozwalających na podjęcie zatrudnienia i całkowitego usamodzielnienia się.

Usamodzielnianych wychowanków cechuje często bierność, niechęć do zmian w swoim życiu, niejednokrotnie zbyt niska motywacja do zdobywania wykształcenia lub kwalifikacji zawodowych. Okoliczności te utrudniają realizację programów usamodzielnienia. Dlatego bardzo ważne jest motywowanie usamodzielnionych wychowanków do jak najdłuższego kontynuowania nauki (szkoły policealne, studia) i zdobywania dodatkowych kwalifikacji i kursów zawodowych, aby wychowankowie byli odpowiednio przygotowani (zawodowo) do samodzielnego życia.

W tabelach nr 6 i nr 7 przedstawiono liczbę osób objętych pomocą oraz rodzaj udzielonej pomocy w podziale na wychowanków rodzin zastępczych i wychowanków placówek.

Tabela 7. Formy pomocy dla usamodzielnianych wychowanków z rodzin zastępczych w latach 2014 – 2023 (stan na dzień 31 grudnia danego roku).

RODZAJ POMOCY	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	22	20	16	9	6	8	8	6	4	3
Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie	1	1	0	0	0	0	2	1	1	4
Pomoc pieniężna w uzyskiwaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	2	1	1	2	4	2	1	2	2	4

Tabela 8. Formy pomocy dla usamodzielnianych wychowanków z placówek w latach 2014 – 2023

RODZAJ POMOCY	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Pomoc pieniężna na kontynuowanie nauki	4	7	6	2	2	1	1	1	1	4
Pomoc rzeczowa na zagospodarowanie	0	1	0	0	0	0	0	1	0	1
Pomoc pieniężna w	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0

uzyskiwaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych										
Pomoc pieniężna na usamodzielnienie	1	1	2	0	0	1	1	0	1	2

VI. ANALIZA SWOT

Analiza SWOT pozwala na wskazanie najważniejszych dla społeczeństwa lokalnego problemów. Analiza ta jest metodą, która podkreśla zarówno mocne i słabe strony funkcjonowania pieczy zastępczej w Powiecie Sokołowskim, jak również szanse i zagrożenia, które mogą wystąpić w tym obszarze działania.

ANALIZA SWOT – PIECZA ZASTĘPCZA W POWIECIE SOKOŁOWSKIM	
MOCNE STRONY	**SŁABE STRONY**
• zatrudnianie koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej; • funkcjonowanie placówki opiekuńczo-wychowawczej; • funkcjonowanie rodziny zastępczej zawodowej; • funkcjonowanie specjalistycznego poradnictwa (psycholog, prawnik, pedagog, interwent kryzysowy); • organizowanie szkoleń dla rodzin zastępczych; • organizowanie spotkań grupy wsparcia dla opiekunów zastępczych; • promocja idei rodzicielstwa zastępczego; • wspieranie pełnoletnich wychowanków pieczy zastępczej w procesie usamodzielnienia, • pozyskiwanie środków finansowych zewnętrznych na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego.	• brak nowych kandydatów na rodziny zastępcze; • brak rodzin pomocowych i wolontariuszy; • brak organizacji działających na rzecz wsparcia dziecka i rodziny; • brak mieszkań chronionych/ treningowych dla wychowanków pieczy zastępczej oraz brak środków na ich utworzenie; • brak wystarczającej liczby mieszkań socjalnych dla usamodzielniających się wychowanków pieczy zastępczej; • brak propozycji pracy dla młodzieży usamodzielniającej się; • zaniedbywanie obowiązków opiekuńczo wychowawczych przez rodziców biologicznych; • brak pozytywnych wzorców osobowych w rodzinach dysfunkcyjnych; • zbyt mała liczba specjalistów psychiatrii dzieci i młodzieży w publicznych placówkach zdrowia;

	• długotrwałe uzależnienie rodzin od świadczeń pomocy społecznej.
SZANSE	**ZAGROŻENIA**
• pozyskiwanie kandydatów na rodziny zastępcze; • kampania promująca rodzicielstwo zastępcze; • promowanie wartości rodzinnych; • pozyskiwanie środków finansowych na rzecz rozwoju rodzicielstwa zastępczego; • udział w programach i projektach finansowanych ze środków zewnętrznych ; • współpraca z ośrodkiem adopcyjnym; • praca z rodziną biologiczną podejmowana we współpracy z instytucjami i urzędami działającymi na rzecz dziecka i rodziny; • wsparcie specjalistów w pracy z rodziną z dzieckiem problemowym; • szkolenia i doskonalenie zawodowe kadr.	• małe zainteresowanie kandydatów do utworzenia rodziny zastępczej, szczególnie rodziny zastępczej zawodowej; • problemy wychowawcze w pieczy zastępczej; • wypalenie zawodowe rodzin zastępczych; • brak współpracy ze strony rodziców biologicznych w celu powrotu dziecka do rodziny; • powrót osób opuszczających pieczę zastępczą do patologicznego środowiska rodzinnego; • brak odpowiednich wzorców, bieda i nieporadność życiowa rodzin naturalnych; • powiększająca się liczba dzieci z niepełnosprawnością; • wypalenie zawodowe pracowników.

VII. CELE I KIERUNKI DZIAŁANIA POWIATOWEGO PROGRAMU ROZWOJU PIECZY ZASTĘPCZEJ NA LATA 2024 – 2026

CEL GŁÓWNY:

Celem głównym Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej jest zapewnienie dzieciom dostatecznej liczby miejsc oraz profesjonalnej opieki w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej.

CELE SZCZEGÓŁOWE I DZIAŁANIA NIEZBĘDNE DO ICH REALIZACJI

Cel szczegółowy 1

Zapewnienie dostatecznej liczby miejsc dla dzieci w rodzinnych formach opieki

Działania:

- prowadzenie działań informacyjnych podnoszących świadomość społeczności lokalnej w zakresie wiedzy o rodzinnej pieczy zastępczej;
- pozyskiwanie kandydatów do pełnienia rodzinnych form pieczy zastępczej;
- kwalifikowanie i szkolenie kandydatów do prowadzenia rodzinnych form pieczy zastępczej.

Termin realizacji: lata 2024 - 2026

Wskaźniki:

- liczba przeprowadzonych akcji informacyjnych – minimum 1 w ciągu roku;
- liczba nowo utworzonych rodzin zastępczych.

Cel szczegółowy 2

Zapewnienie miejsc dla dzieci w instytucjonalnych formach opieki

Działania:

- prowadzenie na terenie powiatu sokołowskiego placówki opiekuńczo – wychowawczej;
- współpraca z placówkami opiekuńczo – wychowawczymi z poza terenu powiatu sokołowskiego;

Termin realizacji: lata 2024 - 2026

Wskaźniki:

- liczba dzieci umieszczonych w POW

Cel szczegółowy 3

Podniesienie jakości świadczonych usług w zakresie pomocy dziecku i rodzinie

Działania:

- zapewnianie adekwatnej do potrzeb liczby osób zatrudnionych przez organizatora rodzinnej pieczy zastępczej (koordynatorów rodzinnej pieczy zastępczej i pracowników socjalnych);
- objęcie wszystkich rodzin zastępczych opieką koordynatora rodzinnej pieczy zastępczej;
- organizowanie grup wsparcia dla osób pełniących funkcję rodziny zastępczej;
- umożliwienie rodzinom zastępczym bezpłatnego korzystania ze wsparcia specjalistycznego tj. psycholog, prawnik, konsultant ds. przeciwdziałania przemocy;
- rozwój kompetencji wychowawczych i opiekuńczych poprzez udział rodzin zastępczych w szkoleniach doskonalących;
- tworzenie rodzin pomocowych i wolontariatu w miarę potrzeb;
- ocena rodzin zastępczych oraz sytuacji dzieci znajdujących się w rodzinach zastępczych;
- realizacja świadczeń finansowych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (obligatoryjnych i fakultatywnych);
- prowadzenie działań kontrolnych w rodzinnych i instytucjonalnych formach pieczy zastępczej;
- doskonalenie zawodowe kadry realizującej zadania z zakresu pieczy zastępczej.

Termin realizacji: lata 2024 - 2026

Wskaźniki:

- liczba rodzin zastępczych objętych wsparciem koordynatora;
- liczba zorganizowanych spotkań integracyjnych lub okolicznościowych – minimum jedno spotkanie w roku;
- liczba spotkań grupy wsparcia – minimum 4 razy w roku;
- liczba osób korzystających ze specjalistycznego poradnictwa;
- liczba szkoleń dla rodzin zastępczych – minimum 1 szkolenie w roku;
- liczba rodzin objętych pomocą wolontariuszy, rodzin pomocowych, rodzin do pomocy – minimum 2 rodziny w roku;
- liczba okresowych ocen rodzin zastępczych;
- liczba okresowych ocen sytuacji dzieci umieszczonych w rodzinach zastępczych;
- liczba przeprowadzonych działań kontrolnych w pieczy zastępczej;
- liczba wypłaconych świadczeń finansowych.

Cel szczegółowy 4

Wsparcie procesu usamodzielnienia wychowanków opuszczających pieczę zastępczą

Działania:

- realizacja świadczeń finansowych zgodnie z ustawą o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz ustawą o pomocy społecznej;
- umożliwienie korzystania ze specjalistycznego poradnictwa;
- umożliwienie udziału w szkoleniach i kursach podnoszących kompetencje zawodowe;
- pomoc w znalezieniu miejsca zamieszkania po opuszczeniu pieczy zastępczej;
- utworzenie mieszkania chronionego lub treningowego.

Termin realizacji: lata 2024 - 2026

Wskaźniki:

- liczba wypłaconych świadczeń finansowych dla osób usamodzielnianych;
- liczba udzielonych porad przez specjalistów;
- liczba zorganizowanych szkoleń i kursów dla osób usamodzielnianych;
- liczba osób zamieszkałych w mieszkaniu chronionym/treningowym.

Cel szczegółowy 5

Współpraca z innymi instytucjami wspierającymi pieczę zastępczą

Działania:

- doskonalenie zawodowe kadry realizującej zadania z zakresu pieczy zastępczej;
- współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, szkołami, sądem, ośrodkiem adopcyjnym, poradnią psychologiczno–pedagogiczną i innymi instytucjami pomocowymi celem opracowania planów pomocy dzieciom umieszczonym w rodzinnej pieczy zastępczej oraz dokonywania okresowej oceny sytuacji dzieci i oceny rodzin zastępczych;
- współpraca z urzędami gmin i urzędem pracy celem pomocy wychowankom usamodzielnianym w podjęciu zatrudnienia i uzyskania mieszkania z zasobów gminy;
- inicjowanie współpracy z jednostkami pomocy społecznej i innymi podmiotami w zakresie wzajemnej wymiany doświadczeń.

Termin realizacji: lata 2024 - 2026

Wskaźniki:

- liczba pracowników podnoszących swoje kwalifikacje – minimum 50% zatrudnionych pracowników w zespole rodzinnej pieczy zastępczej;

- liczba zrealizowanych szkoleń i projektów w zakresie pieczy zastępczej;

VIII. LIMIT RODZIN ZASTĘPCZYCH ZAWODOWYCH NA LATA 2024 – 2026

Ustawa o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej wprowadza obowiązek planowania i limitowania ilości rodzin zastępczych zawodowych funkcjonujących w powiecie. Aktualnie w powiecie sokołowskim funkcjonuje jedna rodzina zastępcza zawodowa.
Ustala się następujący limit rodzin zastępczych na lata 2024 - 2026.

Tabela 8. Limit rodzin zastępczych zawodowych.

Rok	Liczba rodzin zawodowych
2024	1
2025	1
2026	1

IX. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA PROGRAMU

Źródłem finansowania Powiatowego Programu Rozwoju Pieczy Zastępczej są środki finansowe pochodzące:

- z budżetu Powiatu Sokołowskiego,
- z budżetu Państwa,
- z budżetu samorządów gminnych, zgodnie z art. 191 ust.8 ustawy,
- z odpłatności rodziców biologicznych,
- środki pieniężne pozyskane w ramach programów zewnętrznych.

X. BENEFICJENCI PROGRAMU

Beneficjentami Programu będą:

- rodziny zastępcze,
- dzieci przebywające w pieczy zastępczej,
- kandydaci do pełnienia funkcji rodziny zastępczej zawodowej, rodziny zastępczej niezawodowej oraz rodzinnego domu dziecka,
- rodzice naturalni dzieci umieszczonych w pieczy zastępczej,
- usamodzielniani wychowankowie pieczy zastępczej,
- rodziny pomocowe,

– osoby pracujące zawodowo w obszarze pieczy zastępczej,
– przedstawiciele organizacji pozarządowych działających w obszarze wspierania pieczy zastępczej.

XI. REALIZATORZY PRGRAMU

Realizatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim przy współpracy:

–gminnych i miejsko – gminnych ośrodków pomocy społecznej,
–sędziów i kuratorów,
–policji,
–ośrodka adopcyjnego,
–placówek opiekuńczo – wychowawczych,
–rodzin zastępczych,
–rodzin pomocowych,
–instytucji oświatowych,
–podmiotów leczniczych,
–organizacji pozarządowych, kościołów i związków wyznaniowych.

XII. MONITORING I EWALUACJA PROGRAMU

Koordynatorem Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Sokołowie Podlaskim.

Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024 – 2026 monitorowany będzie na podstawie sporządzanej sprawozdawczości z wykonywania zadań. Prowadzony monitoring będzie zakładał systematyczną analizę stopnia realizacji poszczególnych celów i działań Programu. Informacje na temat realizacji Programu przedkładane będą Radzie Powiatu i Zarządowi Powiatu w corocznym sprawozdaniu z efektów pracy organizatora rodzinnej pieczy zastępczej. Program ma charakter otwarty i będzie podlegał ewaluacji w zależności od pojawiających się potrzeb i możliwości finansowych powiatu w zakresie rozwoju pieczy zastępczej.

XIII. PODSUMOWANIE

Dziecku, któremu rodzina naturalna nie może zapewnić bezpośredniej opieki i wychowania należy zorganizować opiekę zastępczą. Każda forma opieki zastępczej powinna respektować prawo dziecka do stabilnego środowiska wychowawczego, do utrzymania osobistych kontaktów z rodziną, w tym prawo do powrotu do rodziny naturalnej. Dziecku, które musi znaleźć się poza rodziną należy stworzyć dogodne warunki najbardziej zbliżone do rodzinnych, niezależnie od tego, na jak długo trafia do form opieki zastępczej. Powiatowy Program Rozwoju Pieczy Zastępczej na lata 2024-2026 ma na celu ukierunkowanie i ustalenie priorytetów oraz zakresu podejmowanych działań na rzecz rozwoju pieczy zastępczej w Powiecie Sokołowskim. Zaplanowane działania będą sukcesywnie realizowane w miarę posiadanych środków finansowych jak również pozyskiwanych funduszy z zewnątrz.